

Европеизиране на изборите за Европейски парламент¹ Прогноза за изпълнението на Решение (ЕС, Евратом) 2018/994 на Съвета и за хармонизирането на националните правила за европейските избори

РЕЗЮМЕ

В изследването, възложено от Тематичния отдел по граждански права и конституционни въпроси на Европейския парламент по искане на комисията по конституционни въпроси, се разглеждат основните пречки пред уеднаквяването и модернизиранието на европейските избори в различните държави членки. В него се прави преглед на изпълнението на Решение (ЕС, Евратом) 2018/994 на Съвета и се подчертава по-специално значението на стандартизирането и хармонизирането на избирателните бюлетини като средство за надлежно информиране на гласоподавателите и за укрепване на европейската партийна система. По-общо казано, в проучването се заключава, че европейските и националните политически партии следва допълнително да укрепят отношенията си — жизненоважен елемент на европейската политическа система, който може да увеличи транснационалния характер на европейските избори.

В проучването се анализират основните пречки пред уеднаквяването, „европеизирането“ и модернизиранието на европейските избори. В него се разглежда по-специално кои държави членки не са пожелали или не са могли да ратифицират Решение (ЕС, Евратом) 2018/994 на Съвета и защо. То се основава на кратки доклади относно статуса на ратификация на Решение (ЕС, Евратом) 2018/994 на Съвета и събирането на данни на равнище партия и държава, осъществени от 26 национални експерти, с които авторът се е свързал и които е координирал.

Първоначалните членове на Решение (ЕС, Евратом) 2018/994 на Съвета (и по-специално относно пропорционалната избирателна система и всеобщите избори) са непротиворечиви. Освен тези членове решението съдържа редица разпоредби, с които държавите членки се приканват да приложат или от тях се изисква да приложат:

- *мерки, които държавите членки могат да приложат:* праг, който не надвишава 5%; бюлетини с имената и емблемите на европейските политически партии, с които са свързани националните партии; гласуване на отсъстващо лице (електронно, по пощата или предварително); възможност да се гласува от трети държави извън ЕС;

¹ Пълното изследване на английски език вж. на адрес:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/694199/IPOL_STU\(2021\)694199_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/694199/IPOL_STU(2021)694199_EN.pdf).

- *мерки, които държавите членки трябва да приложат:* праг между 2 и 5% за държави членки с избирателни райони с над 35 места; триседмичен срок за представяне на кандидатурите; възпрепятстване на двойното гласуване чрез подходящи санкции; създаване на орган за контакт за обмен на данни за гласоподавателите/кандидатите; обмен на данни не по-късно от шест седмици преди изборите.

Към днешна дата (юни 2021 г.) три държави членки все още не са ратифицирали Решение (ЕС, Евратом) 2018/994 на Съвета; това са Германия, Испания и Кипър. Други две държави членки, а именно Румъния и Чешката република, направиха това едва след изборите за Европейски парламент през 2019 година.

В **Кипър** започнатата законодателна процедура доведе до автоматична регистрация на кипърците с двойно гражданство, живеещи в чужбина, което би могло да доведе както до практически последици, а именно по-голям брой избиратели, така и да застраши деликатното политическо равновесие, тъй като мнозинството от турските кипърци би могло да наклони везните в полза на традиционната опозиционна партия — Прогресивната партия на трудовия народ (АКЕЛ).

В **Германия** Конституционният съд многократно обяви избирателния праг за изборите за Европейски парламент за противоконституционен. Следователно за повторното въвеждане на избирателен праг ще е необходимо парламентарно мнозинство, което може да измени Конституцията. Германският федерален закон за изборите беше изменен през октомври 2020 г. с гласовете на управляващото мнозинство (Християндемократическия съюз/Християнсоциалния съюз, Социалдемократическата партия). Няколко опозиционни партии (Свободната демократическа партия, Левицата, Зелените) обжалваха новия федерален закон за изборите пред Конституционния съд. Следователно предпазването на процеса на ратификация на Решение 2018/994 на Съвета от настоящите противоречия във връзка с федералния закон за изборите (при положение, че новите избори ще се проведат през септември 2021 г.) е от решаващо значение за успеха на процеса, който евентуално ще бъде преразгледан в рамките на новия законодателен мандат.

И в **Испания** сложността на ратификацията изглежда се дължи на проблеми, свързани по-специално с установяването на официален избирателен праг, което би могло да попречи на по-малките политически партии да избират членове на ЕП. Вследствие на излизането на Обединеното кралство от ЕС Испания ще има повече избрани членове на ЕП на изборите за Европейски парламент през 2024 година. Това допълнително ще увеличи пропорционалното представителство на по-малките партии по отношение на избраните членове на ЕП. Приемането на официален избирателен праг обаче може да се окаже особено проблематично за една толкова фрагментирана политическа система като испанската, което се вижда особено ясно при изборите за Европейски парламент.

Както вече беше посочено, europeизирането на изборните бюлетини не е задължително, а само предложено в Решение (ЕС, Евратом) 2018/994 на Съвета. Въпреки това тази стандартизация и хармонизация заслужават специално внимание, тъй като е от основно значение гласоподавателите да бъдат информирани надлежно и да се укрепи европейската партийна система. Първо, тя несъмнено е най-слабо развитата, дори от гледна точка на „минималното“ определение за europeизация. Бюлетините в Европа се характеризират с изключително голямо разнообразие от формати и процедури за гласуване, свързани само частично с различни избирателни процедури, като не всички са съвместими с подобна разпоредба. Второ, проявява се противоположна тенденция между 2014 и 2019 г., когато се наблюдава известно отстъпление (повече държави с europeизирани бюлетини, но по-слабо присъствие на европейските политически партии в сравнение с други непризнати европейски транснационални асоциации; по-малко избрани членове на ЕП). Тази динамика е тясно свързана с премахването на системата на водещите кандидати (*Spitzenkandidaten*).

Освен ратификацията на Решение (ЕС, Евратом) 2018/994 на Съвета европейските и националните политически партии следва допълнително да укрепят отношенията си — жизненоважен елемент на европейската политическа система, който може да увеличи общия транснационален характер на европейските избори (не само на европейските бюлетини). Действителното равнище на europeизация

зависи в по-малка степен от правилата и повече от общия климат във връзка с изборите. В това отношение би било изключително полезно да се възстанови процедурата на водещите кандидати.

Накрая, други формални елементи, които не са взети предвид в решението на Съвета, като намаляването на възрастта за гласуване, създаването на транснационален избирателен район или насърчаването на равенството между половете, следва да останат в дневния ред с цел по-нататъшно реформиране на европейското избирателно право.

Ограничаване на отговорността и авторско право. Отговорност за мненията, изразени в настоящия документ, носят изцяло авторите. Въпросните мнения не отразяват непременно официалната позиция на Европейския парламент. Възпроизвеждането и преводът за нетърговски цели са разрешени, при условие че е посочен източникът и че Европейският парламент е предварително уведомен и е получил екземпляр. © Европейски съюз, 2021 г.

Външен автор: Лоренцо ЧИКИ, Център за следдипломни изследвания „Роберт Шуман“, Европейски университетски институт
Отговорен научен администратор: Ева ПАВИ Помощник-редактор: Фабиен ВАН ДЕР ЕЛСТ

За контакт: poldep-citizens@europarl.europa.eu

Настоящият документ е на разположение в интернет на адрес: www.europarl.europa.eu/supporting-analyses

PE 694.199
IP-C-AFCO-IC-2020-13

Печатна версия	ISBN 978-92-846-8160-0		doi: 10.2861/815393		QA-09-21-212-BG-C
PDF	ISBN 978-92-846-8163-1		doi: 10.2861/051		QA-09-21-212-BG-N